

genlunde saa, at den kommunale Stat falder helt bort fra Hartkornet; for de $\frac{2}{3}$ gaa efter den Regel, jeg har givet, og som jeg mener er en rigtig og retfærdig Regel, til Vættelse for den personlige Kommuneffat og kun $\frac{1}{3}$ til Vættelse for Hartkornet. Det er gennemgaaende Tilfældet, hvor der er smaa Hartkornsbidrag i Sognekommunerne, at der er ogsaa den Andel, der udskrives fra Hartkornet, forholdsvis ringe. Der er kun een Kommune, der er uden for alle Regler, det jeg har kunnet se, i saa Henseende, og det er Røstilde Domkirkes Sogns Landdistrikt. Der er der lignet paa Hartkornet $\frac{95}{100}$, og Bidragene have dog ikke været højere end 3 Kr. 89 Øre. For denne Kommunes Vedkommende ville Stattebyerne komme til at leve i et fuldstændigt Paradis, thi der komme de ikke til at hvare noget — kun Stæde, at der er saa faa Mennesker i dette Paradis, der er nemlig kun 23.

Jeg har allerede berørt, at for mit Vedkommende har det Lovforslag, der foreligger her, selvfølgelig det Hovedformaal at lette Byrderne for Kommunerne, men det har tillige et meget væsentligt Formaal ved Siden deraf, nemlig at aabne Udgang for en bedre Ordning af de kommunale Stattesforhold, og herom skal jeg tillade mig at sige nogle Ord til, hvad jeg allerede har sagt. — Naar man ser paa vore kommunale Stattesforhold, og vil tænke sig dem ordnede paa en heldigere Maade, mener jeg, det maatte blive den, ikke at man gif bort fra Hartkornsbefattningen, saaledes som der er blevet sagt mange Gange i disse Tider, hvor Hartkornsbyrden hviler saa svært paa Hartkornet, tværtimod man maatte beholde Hartkornsskatten, men skulde udvide den saaledes, at man fik Stat paa al Grundejendom, altsaa ogsaa paa Bygninger. Det er i Virkeligheden kun en Stat paa Bedriften, og her maa man vel erindre, at for Kommunernes Vedkommende er Formaalet med Skattens Udskrivning det at faa Dækning for de Udgifter, Kommunen har, og derfor er det ogsaa fuldt forsvaret, at Kommunen søger disse Udgifter dækkede først og fremmest ved Bidrag fra de store Bedrifter, som netop betinge og kræve Udgifterne for Kommunen. De store Bedrifter repræsenteres ved Grundejendomme, og ved Siden af Grundejendomme maatte man tillige inddrage den Næringsdrift, hvis Gjer ikke boede i Kommunen, og ikke blev ramt af den personlige Kommuneffat. Endelig skulde man have den personlige Kommuneffat at ty til som det mere bevægelige Moment i den kommunale Bestatning. Jeg sagde før, at man ikke skulde tænke paa at komme bort fra Hart-

kornsbefattningen, og jeg skal anføre dette, fordi det ærede Medlem for Ringløbing Amts 1ste Valgfreds (S. C. Christensen) meget stærkt fremhøvede forleden, hvor uheldig den sognekommunale Hartkornsskat var, og han fremdrog da som Eksempel, hvorledes det stillede sig, naar den sognekommunale Hartkornsskat efterhaanden blev forøget. At den sognekommunale Hartkornsbefattning er uheldig og ubillig, saa snart man kommer op til Overbebyrdelse, er sikkert, men naar man tænker sig at ville omforme den paa en saadan Maade, at man kommer, ikke til en Realskat i Ordets egentlige Forstand, men derimod til en Stat paa Formuen i den paagældende Gjer's Haand, saaledes at man ogsaa tager Hensyn til Gjerens Gæld, og herpaa var det ærede Medlem for Ringløbing inde, mener jeg rigtig nok, man er paa en ganske forkert Vej, og det vil jeg gerne have Lov til at sige her med det samme. Det er jo, naar man ser paa Hartkornet og ud fra det Synspunkt, jeg tillod mig at fremhæve før, saaledes, at Landbrugsbedriften giver Kommunen fuldstændig den samme Udgift efter Gaardens Størrelse, enten saa Gaarden er ikke behæftet eller behæftet lige op til Tagryggen. For Kommunen er det et ligegyldigt Moment, hvor store Hæftelser der ligge derpaa, og jeg tror, at det netop for Sognekommunerne har overordentlig meget at sige, at en Del af deres Udgift, men naturligvis ogsaa kun en Del af deres Udgift og kun saa meget, at en Overbebyrdelse ikke er Følgen deraf, kommer til at ligge efter en Maalestok for Landbrugets Størrelse paa de forskellige Ejendomme, saaledes at man beholder den samme Hartkornsskat, de nu have. Det er jo i Virkeligheden ogsaa det samme, man vil gøre, naar man gaar over til Bygningskatten; der tager man jo ogsaa Bygningskatten efter Ejendommens fulde Værdi uden at tage Hensyn til den derpaa hvilende Gæld. Nu ser jeg en stor Fordel ved det her foreliggende Forslag, for det første deri, at der til Kommunen bliver overført en Del af Bygningsafgiften; derved ere vi begyndte paa en Løsning af det Spørgsmaal, der jo har ligget for i længere Tid, nemlig at give Sognekommunen Udgang til at ramme Bygningerne med fast Ejendomsstat, ogsaa naar Bygningerne ikke høre til et rent Jordbrug. Denne Bestatning mener jeg er bleven i høj Grad savnet, og der er mange af de abnorme Kommuner, som ere vanskeligt stillede, fordi de ikke have Ret til at drage Bygningerne med ind under Bestatningen. I saa Henseende gøres her et Stridt henimod dette; Vejen til at faa en ordentlig Bygningsbe-